

PLAN

DE

CONVIVENCIA

IES LAXEIRO. LALÍN

XUSTIFICACIÓN

O presente Plan nace con vocación de potenciar as boas relacións interpersoais entre todos os compoñentes da comunidade educativa do IES Laxeiro.

A necesidade de elaborar este documento vén xustificada pola constatación de que os conflitos existen e que cómpre unha regulamentación para xestionalos con criterio e rigor.

Sendo conscientes de que existen, en maior ou menor grao, agresións físicas e/ou psicolóxicas entre compañeiros, de que a disrupción na aula entorpece o proceso de ensino-aprendizaxe, de que a convivir tamén se aprende... abórdase o Plan de Convivencia, non só para cubrir un requisito legal, senón como un referente útil que sirva para a formación integral do alumnado, para crear un clima idóneo nas aulas e demais espazos do Centro, para mellorar a calidade da educación e para impulsar actitudes responsables e respectuosas entre todos os integrantes da comunidade educativa.

É importante contar coa implicación dos principais destinatarios deste documento (alumnos, familias, profesores e persoal de administración e servizos do IES Laxeiro) para a súa confección, aprobación e posterior aplicación e revisión periódica.

1.- PRINCIPIOS E SITUACIÓN DA CONVIVENCIA NO CENTRO

A educación dos alumnos demanda un ambiente de traballo ordenado, coherente e coordinado e o esforzo intelixente de todos. Este clima precisa de valores e o respecto de normas consensuadas por todos.

Entendemos por convivencia a arte de vivir en paz e harmonía coas persoas e o medio que nos rodea, baseado no exercicio da liberdade, da responsabilidade e do respecto á diferenza. Deberemos aceptar a existencia do conflito e encaralo de maneira positiva.

Este Plan de Convivencia estará rexido polos seguintes valores: a xustiza, a liberdade, a igualdade, a solidariedade, o respecto, a tolerancia, a autonomía, a dignidade...

O Plan de Convivencia e o Regulamento de Réxime Interno son documentos compatibles e complementarios; o Plan de Convivencia será a referencia inmediata con carácter preventivo. O RRI é a norma de carácter superior con marcado carácter corrector.

O noso Centro e a situación actual da convivencia.

a) Características do Centro.

O IES Laxeiro é un centro público de Ensino Secundario, Bacharelato e Ciclos Medios e Superiores. Imparte tamén a ESA e Bacharelato de Adultos en horario vespertino. Hai un total de 660 alumnos/as, 75 profesores/as, 2 administrativas, 3 conserxes, 4 limpadoras máis 2 persoas

atendendo a cafetería. Oficialmente existe unha ANPA no Centro pero na práctica non funciona.

O Centro data de 1954. Presenta carencias de espazo físico. Está rodeado por rúas de intenso tráfico urbano e iso implica ruídos e distraccións que afectan directamente ao traballo da aula.

O alumnado procede maiormente do medio rural. Unha importante porcentaxe provén do propio casco urbano de Lalín. Esta coexistencia de alumnado do rural e do urbano conleva algúns problemas que afectan á convivencia.

O alumnado inmigrante procede principalmente da América hispana e de Portugal. Os problemas lingüísticos que puideran derivarse da integración deste alumnado xulgamos que están bastante ben resoltos.

b) Situación actual da convivencia.

Neste apartado remitímonos á diagnose feita no curso 2007-2008 no IES Laxeiro e que figura nos anexos deste Plan.

Na actualidade o clima de convivencia no Centro é bo. Non se observan serios problemas, pero si conductas disruptivas na ESO e nos primeiros cursos de Ciclos Formativos de Grao Medio e algún conflito esporádico. Esta conflitividade vai desaparecendo nas etapas posteriores (Bacharelato e Ciclos Formativos Superiores).

c) Respostas do Centro a estas situacións.

I) Actualmente e en relación aos alumnos e alumnas do centro:

Están abertas as vías de diálogo e participación do alumnado mediante as canles establecidas polo Regulamento de Réxime Interno.

Hai xornadas de carácter lúdico e de convivencia que cohesionan a toda a comunidade ao redor de datas concretas: Magosto, Nadal, Letras Galegas e fin de curso.

Ao longo do curso prepáranse actividades extraescolares: viaxes, excursións, competicións deportivas, teatro,..

Así mesmo, desenvólvense charlas, talleres e actividades de sensibilización diante de diferentes problemáticas e minusvalías orientadas á integración social e educativa.

II) Dado o carácter obrigatorio do ensino ata os 16 anos e que temos alumnos que dende o principio presentan dificultades para poder seguir con aproveitamento as clases están abertas as seguintes posibilidades:

Medidas de apoio

Atención específica de especialistas en Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe: Adaptacións curriculares

Programas de diversificación Curricular

Programas de Cualificación Profesional Inicial (PCPIs)

As medidas xa existentes deberíamos implementalas con:

- Actividades formativas sobre convivencia e resolución de conflitos para todos: alumnos, familias, persoal non docente e moi especialmente os profesores.
- Talleres ou sesións nas que se traballasen as habilidades sociais na ESO e nos primeiros anos dos ciclos medios (xa que tamén aquí chegan alumnos doutros centros).
- Poñer en marcha o consenso sobre as normas básicas de convivencia no centro, traballando por aulas e niveis.

2. OBXECTIVOS DO PLAN.

2.1. Obxectivos xerais.

- a) Responsabilizar a todos os membros da comunidade educativa no logro dun clima de convivencia positivo no Centro.
- b) Tomar conciencia de que a mellora da convivencia e o logro dun bo clima educativo facilita a tarefa de ensinar e aprender e a formarse como persoas.
- c) Axudar aos alumnos a formarse unha imaxe axustada e positiva de si mesmos, das súas características, posibilidades e limitacións.
- d) Fomentar o respecto e a igualdade entre sexos.
- e) Fomentar a colaboración entre o Centro, a familia e outras institucións, nun clima de confianza e respecto.
- f) Previr as condutas problemáticas contando con mecanismos de detección e empregar estratexias de seguemento e corrección.
- g) Previr e resolver os comportamentos disruptivos prestando especial atención á diversidade.
- h) Detectar e corrixir o acoso entre iguais.
- i) Intervir ante os conflitos dunha maneira positiva.

2.2. Obxectivos específicos

- a) Fomentar o uso do diálogo e da escoita activa.
- b) Poñer en práctica a aprendizaxe cooperativa.
- c) Afrontar a agresividade gratuíta de forma inmediata e buscar alternativas positivas.
- d) Afrontar positivamente o conflito, tomándoo como unha oportunidade para aprender e mellorar as capacidades persoais e sociais.
- e) Desenvolver habilidades comunicativas e sociais como recurso fronte a situacións de exclusión, ameazas, submisión...
- f) Conseguir un clima de aula positivo para favorecer o proceso de ensino-aprendizaxe, reducindo ao máximo as condutas disruptivas.

ACTIVIDADES

1ª ACTIVIDADE: Xornada de acollida para os alumnos de 1º da E.S.O.

Responsables: Equipo Directivo, tutores, orientadora.

Temporalización: coñecemento do centro no mes de maio acompañados por tutores de 6º EP. En setembro recibimento por parte do equipo directivo e tutores do alumnado e as súas familias, con información xeral do funcionamento e distribución dos grupos, así como toma de contacto inicial de alumnos de diferentes centros que compartirán aula no IES.

Recurso: normas de convivencia básica do centro, materias e distribución horaria da ESO.

Espazo físico: salón de actos do centro.

2ª ACTIVIDADE: Xornada de convivencia para alumnado de 1º ESO.

O obxectivo da actividade é partir de actividades lúdicas compartidas para facilitar o coñecemento e cohesión de alumnado que provén de centros de EP diferentes, así como establecer relacións de proximidade cos docentes do curso.

Responsables: tutores, profesorado acompañante, responsable de actividades extraescolares e complementarias.

Temporalización: no primeiro mes do curso (3 sesións lectivas finais dun venres).

Recursos: material lúdico variado (pelotas, sacos, paracaídas, globos...).

Espazo físico: espazo natural ao aire libre (carballeira....).

3ª ACTIVIDADE: Obradoiros variados dentro das titorías e por cada curso.

Dentro da ESO establecer obradoiros diferenciados por curso (para evitar repeticións temáticas) :

-1º ESO: Habilidades sociais e comunicativas (asertividade, empatía, pautas básicas de cortesía na comunicación e redución da linguaxe ofensiva...)/prevención de acoso cibernético e educación no uso racional das novas tecnoloxías (móviles, redes sociais, chats, messenger...)

-2º ESO: Resolución de conflitos interpersoais (técnicas comunicativas básicas, mediación, arbitraje, negociación...)/ prevención de acoso cibernético e educación no uso racional das novas tecnoloxías (móviles, redes sociais, chats, messenger...)

-3º ESO: Educación afectivo-sexual/ drogas e condutas de risco

-4º ESO: Igualdade de xénero/ drogas e condutas de risco

Responsables e recurso: os titores recibirán información sobre os obradoiros, pero procurarase que sexan entidades e persoas especialistas os que impartan as charlas. Para iso levaranse a cabo colaboracións con organismos como Cruz Vermella, CIM, Servizos de Atención a Drogodependencias do concello, Centro Quérote, Seminario Galego de Educación para a Paz, Escuelas del Mundo, Consello da Xuventude de Galicia, Xulgados de Lalín, forzas de seguridade do concello...

Temporalización: ao longo do primeiro trimestre.

Espazo físico: a propia aula, salón de actos.

4º ACTIVIDADE: Dinamización e funcionamento da Asemblea de Delegados de Aula.

Preténdese motivar e mobilizar ao alumnado para espertar neles a idea de traballar cooperativamente, responsabilizalos como futuros cidadáns na toma de decisións que afecten á convivencia, que funcionen como canalizadores de suxerencias, queixas, melloras, problemáticas diarias e que participen na xeración de posibles solucións.

Para iso a través das titorías falarase da función dos delegados, forma de elección, características e traballo que deben realizar como representantes dos compañeir@s, así coma pautas de xuntanza, recollida de acordos, tema/s do día, orde de asistencia, secretario...

Esta asemblea nomeará a un representante para participar na revisión e avaliación das suxestións e queixas que aparezan no buzón da convivencia.

Responsables: equipo directivo, orientación e titores.

Temporalización: elección de delegados ao longo do primeiro mes de clase así coma un calendario ao longo do curso académico para dinamizar e fomentar estas reunións colexiadas.

Recursos: material bibliográfico e charlas informativas por curso a cargo de membros do equipo directivo, orientadora e procurando a participación de algún ex-delegado/a.

Espazo físico: a propia aula para as charlas informativas iniciais, e para as reunións da asemblea de delegados empregárase o salón de actos e xestionárase un calendario e horario de xuntanzas por curso académico.

Para darlle rigor e potencialas como entidade funcional, un docente (xefe de estudos, vicedirector, orientadora...) participará como coordinador ou

dinamizador en parte da sesión. Os docentes poderán rotar tendo en conta os temas da orde do día (actividades de convivencia, saídas didácticas...).

5ª ACTIVIDADE: Cine-fórum.

Cada trimestre traballarase co alumnado de 3º e 4º ESO unha temática de interese dende o punto de vista da convivencia, a través dunha película. Facilitaranse unidades didácticas sinxelas para fomentar a reflexión e inducir á participación do alumnado no debate dos temas. Dentro dos problemas detectados no curso pasado, destacamos: linguaxe soez, violencia entre iguais, falta de compañeirismo e solidariedade, aceptación da diversidade, xustiza, resolución de conflitos, tolerancia e respecto...

Temporalización: unha película trimestral.

Recursos: material audiovisual da propia aula e película relacionada coa temática a tratar. Algúns exemplos de filmes: *Cobardes*, *Cuenta conmigo*, *El sueño de Jimmy Grimble*, *Billy Elliot*, *Rebelión en las aulas*, *Evil*, *Quiero ser como Beckham*...

Responsables: titores de aula e suxerencias da comisión de convivencia.

6ª ACTIVIDADE: dinamización e funcionamento dos equipos docentes por ciclos.

O obxectivo é regularizar as reunións dos equipos docentes para tratar especificamente os problemas de convivencia e disrupción, para consensuar normas básicas de actuación cara o alumnado e evitar incoherencias e/ou distorsións á hora de decidir como atallar e reconducir condutas contrarias á convivencia do grupo.

Responsables: equipo directivo, orientación e titores.

Temporalización: como mínimo 1 reunión ordinaria trimestral, transcorrido o primeiro mes do trimestre.

Recursos: RRI, plan de convivencia e material psicopedagóxico específico para aspectos disruptivos.

7ª ACTIVIDADE: dinamización do buzón da convivencia.

A través da xunta de delegados e dende inicio de curso, recordar e fomentar o uso do buzón de convivencia coma canle de comunicación entre distintos membros da comunidade educativa, que filtre queixas, suxestións... relacionadas coa convivencia e como termómetro que mida o seu estado. As suxestións poderán ser anónimas ou firmadas, pero sempre se garantirá a confidencialidade.

Ubicación: Un buzón en cada vestíbulo (pavillón A, pavillón B).

Responsables da dinamización: delegados, Comisión de Convivencia e titores.

Temporalización: ao longo de todo o curso.

Recursos: buzóns, taboleiro de anuncios, reunións de xunta de delegados e profesores.

REVISIÓN DE NOTAS: Tres profesores elixidos anualmente no Claustro de inicio de curso e coordinados polo Xefe de Estudos serán os encargados de revisar quincenalmente as notas que aparezan nos buzóns.

Actuarán como filtro e comisión para trasladar as suxestións a quen corresponda. Redactarán unha nota na que se recollan as principais demandas e as saídas que se lles buscaron.

Esta nota expoñeráse quincenalmente nos taboleiros de alumnado e profesorado.

A Comisión desestimarán aquelas suxestións que resulten ofensivas ou lesivas de calquera dereito das persoas.

8ª ACTIVIDADE: Club de lectura /debate.

Organizaranse debates a través de lecturas (artigos de revistas, prensa, capítulos de libros ou libros, novas na rede...) elixidas segundo a temática de interese en asuntos de convivencia, valores e autoconñemento. Esta actividade pode ser realizada dentro das propias titorías; tamén se abre a posibilidade de organizar puntualmente debates nos que participen todos os membros da comunidade educativa (pais, alumnado, docentes, persoal non docente) e no que se fará o debate, análise e posta en común das lecturas.

Recursos: Biblioteca do centro, artigos de prensa, internet, vídeos.

Responsables: Dpto. de Filosofía, Dpto. de Orientación, titores e calquera docente que queira aportar material para o debate. A orientadora levará un arquivo histórico do material que lle faciliten os docentes.

9ª ACTIVIDADE: mellora do ambiente físico do centro.

Trátase de que todo o alumnado, ben a nivel de aula, ben con actividades realizadas desde Departamentos Didácticos, contribúa a crear un ambiente grato e fomentar a responsabilidade na aula e no Centro, coidando todo o material e contribuindo á limpeza de todas as instalacións. Deste xeito pódense planificar accións encamiñadas a que o centro se convirta nun lugar agradable.

Dirixida a: alumnado e docentes.

Colaboradores: membros da Axenda 21.

Temporalización: ao longo de todo o curso.

Recursos: material de reciclaxe, recursos de departamentos didácticos...

Exemplos de actividades enmarcadas nesta categoría:

- Incentivarase ao grupo-aula que ao longo do curso manteña con maior orde e limpeza a súa clase, cunha excursión gratuíta dun día ao final do curso.
- Habilitar un espazo de paso común para que os alumnos interesados na expresión plástica e musical, poidan ensaiar e ser vistos polos compañeiros. Buscarase un incentivo cultural para os alumnos participantes (entradas de cine, teatro...).

10ª ACTIVIDADE: Proposta de funcionamento do Consello de Aula

O Consello de Aula é o órgano de arbitraje da convivencia cotiá do grupo de clase. Decide, considerando as propostas de todo o grupo, as normas que rexen a vida do grupo e as medidas correctoras ou de conciliación nos casos de conflito. Estará presidido e coordinado polo titor e integraranos o Delegado ou Subdelegado do grupo (que se turnarán por meses) e catro alumnos que se turnarán, aleatoriamente, por meses. O procedemento para determinar esta representación será o sorteo, no que irán quedando, sucesivamente, excluídos os que xa formasen parte do Consello.

Tras a consideración dos casos de conflito no grupo, o Consello de Aula decidirá os termos da conciliación ou medidas correctoras. O Delegado ou Subdelegado actuarán de secretarios da reunión e recollerán nunha acta, supervisada polo titor, as decisións.

Unha das actividades primeiras e continuadas que ha de realizar o grupo na hora de tutoría é a fixación dalgunhas normas internas que deben rexer a vida do grupo, en cuxa determinación atenderase de modo específico aos problemas concretos que ese grupo pode ter na convivencia. Polo demais, o Consello de Aula só intervirá cando se produza algún incidente que sexa declarado caso de conflito polo titor. As decisións do Consello de Aula comunicaranse á Xefatura de Estudos.

SECUENCIACIÓN DAS ACTIVIDADES		
1º TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3º TRIMESTRE
-Xornada de acollida para os alumnos de 1º ESO. -Xornada de convivencia para alumnado de 1º ESO. -Obradoiros na ESO	-Obradoiros na ESO	-Xornada de Portas Abertas para o novo alumnado de 6º de Primaria. -Obradoiros na ESO
- Dinamización e funcionamento da assemblea de delegados de aula. -Cine-fórum - Dinamización e funcionamento dos equipos docentes por ciclos. - Dinamización do buzón da convivencia. - Club de lectura. - Mellora do ambiente físico do centro. - Funcionamento do Consello de Aula.		

SEGUIMIENTO E REVISIÓN DO PLAN DE CONVIVENCIA.

Este plan é un documento vivo que precisa de revisións e modificacións anuais, coa finalidade de adaptalo aos novos cambios e circunstancias que atinxan ao clima escolar. Deste xeito, as actividades antes descritas, poden ser melloradas, renovadas, revisadas, modificadas, ampliadas... cada ano para ser máis operativas. Esta revisión procurarase facer nos dous primeiros meses do curso académico, despois da reunión de valoración do resultados obtidos no curso anterior.

Cada membro da comunidade escolar, a través dos seus representantes (Xunta de Delegados, Claustro de Profesores, Consello Escolar, CCP...) poden presentar as súas propostas e suxestións para que os membros da comisión de convivencia fagan as oportunas modificacións. Todas as modificacións serán sometidas á consideración do claustro e aprobadas polo Consello Escolar.

O OBSERVATORIO DA CONVIVENCIA.

O Observatorio da Convivencia é o órgano que coordina as accións e medidas para a mellora da convivencia no Centro, en representación do Consello Escolar e sen prexuízo das competencias deste órgano directivo. Está presidida polo Director do Centro e intégrana, ademais:

- a) Un Xefe de Estudos.

- b) O Orientador.

- c) Un pai ou nai, elixido ou elixida por e entre os pais ou nais representantes no Consello Escolar.
- d) Catro profesores ou profesoras, elixidos ou elixidas polos profesores que representan ao Claustro no Consello Escolar.
- e) Dous alumnos, que serán os representantes destes no Consello Escolar.
- f) Un representante do persoal non docente.

Reunirase, polo menos, unha vez cada trimestre, convocada polo seu Presidente, e das súas sesións levantarase a acta correspondente; actuará de Secretario o Xefe de Estudos que asista á reunión.

O Observatorio da Convivencia coñecerá e decidirá sobre todos os casos de conflito e de alteración da conduta así como dos casos de absentismo (paralelamente ao protocolo de actuación establecido cos Servizos Sociais). Poderá emitir recomendacións e instrucións para a mellora da convivencia e elaborará un informe trimestral.

ACTITUDES QUE PRETENDE FAVORECER ESTE PLAN

A realización das anteriores actividades ten como obxectivo reforzar a implicación da comunidade educativa para acadar as seguintes actitudes:

- a) Asunción do feito de que a convivencia é tarefa de todos.
- b) Tolerancia e respecto fronte á diferenza e rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- c) Aceptación do conflito como algo natural e inherente ás relacións grupais e aprendizaxe de actitudes de diálogo para intentar resolvelos positivamente.
- d) Respetto e cumprimento das normas de convivencia do Centro e coidado no uso das dependencias e materiais.
- e) Toma de conciencia de que somos suxeitos de dereitos e deberes e que existen límites que hai que respectar. Fomento da capacidade crítica para valorar a realidade do centro e do entorno, e mellora das situacións nas que a convivencia se vexa afectada.
- f) Recoñecemento e aceptación da existencia de conflitos interpersoais e grupais e valoración do diálogo e da mediación como instrumentos de resolución dos mesmos.
- g) Romper coa actitude do silencio que se adoita establecer arredor das agresións e condutas disruptivas aprendendo, coma un deber moral e

solidario con quen padece estas situacións, a facer visibles os casos de acoso, malos tratos, intimidación, discriminación e inxustiza.

MECANISMOS DE DIFUSIÓN E AVALIACIÓN DO PLAN.

O presente Plan, unha vez aprobado, será convenientemente difundido entre os distintos sectores, utilizando todos os medios dispoñibles: edición escrita, publicación na páxina Web do Centro, en reunións de ANPAS, en sesión de titoría cos alumnos, na xornada de acollida do alumnado e familias, nas reunións iniciais de presentación dos/as titores/as a pais/nais...

A avaliación farase ao final de cada curso académico a través das seguintes canles:

- Opinións da comunidade escolar a través do buzón de convivencia e das suxestións tanto da xunta de delegados coma do claustro e consello escolar
- Valoración do éxito das actividades levadas a cabo (participación, grao de satisfacción dos implicados, propostas de actividades novas ou alternativas ás existentes para mellorar o plan...).
- Xuntanzas dos membros da comisión de convivencia.
- Informes dos membros do Observatorio da Convivencia.
- Enquisas dirixidas a todos os membros da comunidade educativa.
- Informes de xefatura de estudos e do Dpto. de Orientación.

CONCLUSIÓNS

- 1º) A aprendizaxe da convivencia debe ser procedimental. Aprender da experiencia de cada día.
- 2º) As pautas da convivencia serán consensuadas por todos os membros da Comunidade Educativa.
- 3º) A convivencia estará baseada no diálogo e no respecto mutuo.
- 4º) O profesorado debe asumir un papel que garanta un clima de cordialidade, tolerancia, respecto e educación.
- 5º) Atopar para os conflitos a solución máis apropiada, formativa e menos traumática para os afectados.
- 6º) Procurarase resolver os conflitos atendendo sempre ás pautas establecidas dun xeito uniforme e coherente.
- 7º) A aplicación do presente Plan esixe a actuación coordinada do profesorado e a máxima implicación e colaboración de toda a Comunidade Educativa. A construción da boa convivencia esixe o esforzo diario e continuado de todos e cada un dos membros da comunidade escolar ao longo do curso.

ENQUISA DE AVALIACIÓN ANUAL DA CONVIVENCIA

1.-Valora o grao de convivencia no IES dende o teu punto de vista nunha escala de 0 a 10 (0 = moi mala convivencia a 10 = excelente convivencia)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2.-Se cres que existen problemas de convivencia, cita os 3 principais:

a)

b)

c)

3.-Cita os aspectos da convivencia que sería preciso mellorar para o vindeiro curso:

a)

b)

c)

4.-Paréceche útil o buzón da convivencia?

SI

NON

NON SEI

Por que?

5.-¿Que alternativas ou ideas propós para favorecer un bo ambiente no centro? Tanto dá que afecten ao profesorado, alumnado, ambiente físico do instituto, actividades que se poidan facer...

6.-Que situacións problemáticas detectaches/presenciaches no centro (aula, recreo, cafetería, baños, patio, con docentes, entre alumnado...)?

7.-Valora de 0 a 10 (0 = moi mala a 10 = moi boa) as relacións de convivencia no centro entre:

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Alumnado-alumnado											
Alumnado-profesorado											
Profesorado-profesorado											
Alumnado-persoal non docente											

8.-Valora de 0 a 10 a eficacia na consecución dun bo clima no IES, dos recursos/axentes da convivencia que hai no centro:

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Buzón da convivencia											
Titores											
Compañeiros											
Orientadora											
Delegado /a											
Profesorado											
Xunta de Delegados											
Consello de aula											
Equipo Directivo											